

Aan de leden van de Vaste Commissie van LNV
van de Tweede Kamer
cc. Minister Schouten

Dronten, 15 december 2020

Betreft: Gekoppelde betalingen in het GLB en de Nationale Eiwitstrategie (NES).

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Het kabinet en de Tweede Kamer hebben herhaaldelijk gepleit voor het vergroten van de consumptie van plantaardige eiwitten in ons dieetpatroon. In combinatie met het stimuleren van meer productie in Europa van meer plantaardige gewassen voor menselijke consumptie. In de kringloopvisie wordt ook gepleit voor meer eiwitproductie in Europa voor veevoerproductie.

In de huidige GLB periode hebben wel andere landen via een premie een stimulans gegeven aan de teelt van eiwitgewassen, maar Nederland niet omdat ons kabinet van mening was dat gekoppelde betalingen in het GLB niet wenselijk zijn. We beseffen dat gekoppelde betalingen tot onevenwichtigheden kunnen leiden (WTO, level playing field e.d.); Maar we verzoeken u om een heroverweging van dat standpunt om enkele redenen:

- De gekoppelde betalingen voor eiwitgewassen zijn gemaximeerd. Daardoor is het risico op verstoring van het level playing field beperkt.
- Nu zien we dat omringende landen een premie geven, terwijl NI dat niet doet. Hierdoor ontstaat voor de Nederlandse telers een nadeel.
- In de Landbouwrapport van oktober is besloten dat ook de komende 7 jaar gekoppelde betalingen blijven. Het heeft dus geen enkele zin om als Nederland op je principes te blijven staan als de Europese besluitvorming gepasseerd is.
- Beleidsmatig zijn er veel redenen om de teelt van eiwitgewassen te stimuleren. De premies zijn relatief laag, maar een financiële prikkel heeft ook een signaalfunctie. Andere bedrijven zoals veredelingsbedrijven en potentiële verwerkers gaan daar op inspelen. Daarmee kan gewerkt worden aan een ketenontwikkeling.

Voor een onderbouwing van de teelt van meer eiwitgewassen het volgende:

- De teelt van deze gewassen in Nederland en Europa is van groot belang om de Nationale Eiwit Strategie en de Soy Declaration tot een succes te kunnen maken.
- Om voor de groeiende wereldbevolking voedselzekerheid te kunnen realiseren moet in het voedingspatroon een verschuiving plaats vinden van dierlijk naar plantaardig eiwit. Op dit moment haalt de EU nog een heel groot deel van haar behoefte aan plantaardig eiwit van buiten de EU. Dit omdat de kostprijs van de teelt in de EU hoger is dan de prijs van import soja producten.

De teelt van eiwitgewassen in ons land en de EU heeft grote maatschappelijke voordelen:

- Deze gewassen hebben een lage stikstofbehoefte en daarmee ook een lagere broeikasgasemissie dan andere akkerbouwgewassen.
- Ze leveren een grote bijdrage aan de bodemvruchtbaarheid.
- Deze gewassen kunnen een bijdrage leveren aan de vergroting van de biodiversiteit.
- De eiwit grondstoffen voor humane en dierlijke voeding hoeven niet meer van de andere kant van de wereld gehaald te worden en levert dus een bijdrage aan de klimaat doelstellingen.
- Volgens de gedachten van de kringlooplandbouw moeten we alles zoveel mogelijk lokaal aanvoeren en afzetten en daarvoor is de teelt van eiwitgewassen in ons land onontbeerlijk.

Omdat de teelt van de eiwitgewassen op dit moment voor de akkerbouwer niet kostendekkend is, komt die teelt niet van de grond.

Om de teelt te stimuleren moet de marktprijs in de EU omhoog. De beste manier hiervoor zou een heffing op import soja zijn. Vanwege de regelgeving binnen de WTO kan dat niet, in ieder geval niet op korte termijn.

Een andere mogelijkheid om de teelt kostendekkend te maken is een ha premie en gelukkig biedt het GLB deze mogelijkheid ook. Diverse EU-landen maken al gebruik van deze mogelijkheid van gekoppelde steun voor eiwitgewassen en Nederland zou dat ook kunnen doen.

Samenvattend:

Teelt van veldbonen, erwten en lupines vindt bijvoorbeeld in Duitsland al wel op grotere schaal plaats, in Flevoland is het sleuren en slepen om krap 30 hectare veldboon bij elkaar te schrapen zodat we met steun van provincies een keten op kunnen gaan bouwen. En dat terwijl er vanuit de verwerking tot bijvoorbeeld vleesvervangers (VION) op korte termijn een marktvraag in Nederland ontstaat met ruimte voor meer dan 1.000 hectare, maar die met de huidige prijzen niet in Nederland geteeld gaan worden. Hier dreigen we echt een enorme kans te missen op het gebied van enerzijds bodemkwaliteit, biodiversiteit en emissiereductie en anderzijds een mooie economische versterking van de Nederlandse agrarische economie. Dat mag niet gebeuren.

Ondertekenaars zijn van mening als Nederland de visie van de kringlooplandbouw en de NES serieus neemt, Nederland ook de gekoppelde steun voor eiwitgewassen moet invoeren.

Nederlandse Akkerbouw Vakbond
Teun de Jong

Transitiecoalitie Voedsel
Willem Lageweg